

JAPON MİLLETVEKİLİ TARO KONO, TÜRKİYE'NİN DE DEPREM OLDUĞUNA DİKKAT ÇEKTI

Türkiye'ye nükleer uyarı

Banu SALMAN - Kahraman YAPICI

EMO BASIN - TMMOB 8. Enerji Sempozyumu'na konuk olarak gelen Japonya Liberal Demokrat Parti Milletvekili Taro Kono, nükleer endüstrinin çürümüşlüğünü ortaya koydu. Fukuşima felaketinin ardından oluşan zararın boyutunun kesin olarak bilinmediğini anlatan Kono, TEPCO'nun ve Japon hükümetinin halktan gerçekleri gizlediğini kaydetti. Nükleer endüstrinin kirliliğinin siyasilerden kamu çalışanlarına, üniversite hocalarından medyaya varıncaya kadar yayıldığını anlatan Kono, Japonya gibi deprem bölgesinde olan Türkiye'yi de nükleer santral yapmaması konusunda uyardı.

- Fukuşima'da yaşanan kazanın etkileri hangi boyutta oldu?

- Felaketin insan ve çevre sağlığı üzerine etkileri henüz kesin olarak bilinmiyor. 10 kilometre çapındaki alanda 80 bin kişi tahliye edildi. 22 kilometre çapındaki daha geniş alandan ise en az 100 bin ile 200 bin kişi arasında tahliye olduğunu tahmin ediyoruz. Radyasyon pek çok bölgede toprak ve deniz suyuna karıştı. Fukuşima'dan bazı çiftçilerin pirinçlerini satmalarının yasak olduğu açıklandı. Etkilenen bölgede şu anda temizleme çalışmaları yapılıyor. Hükümet toprağın üst tarafını almaya çalışıyor. Ama alıp nereye koyacağız? Bazı bilim adamları bu bölgeye geri dönülmemesi gerektiğini savunuyor.

- Japonya'nın bugüne kadarki nükleer enerji politikasını değerlendirir misiniz?

- Hükümet nükleer yakıt döngüsünü inşa edeceğini söyledi; Fransa'dan Rusya'dan atıkları alıp işleyeceğiz. Herkes diyor ki; "Kuzey Kore'nin elinde 50 kilo plutonyum

varmış." Ama bizim elimizde 31 ton var. Her yıl 1000 ton atık yakıt ortaya çıkıyor. Şu anda 11 yıl boyunca elimizdeki yakıtları atacak yerimiz yok. Güya Japonya'da işleyeceğiz bu elimizdeki atık yakıtları ki döngüyü tamamlayabilelim. Yeniden işleme tesislerini çalıştıracak olursak elimizdeki plutonyumu 6 yıl içinde 2'ye katlayacağız.

11 Mart'ta çok büyük kazalar oldu. Bu tsunami nedeniyle gerçekleşmedi. Deprem oldu. Daiçi'ye su vurmadan önce tesis zaten parça parça dökülüyordu. TEPCO ve hükümet bilgi sakladılar; bir erime olduğunu 3

Üniversitesi'nin profesörleri, 11 Mart'ta televizyona çıktılar dediler ki; "Ciddi bir şey yok canım."

'Maliyet dikkate alınmıyor'

- Nükleer enerji üretimi ucuz mudur?

- Japonya'da hem hükümet yetkilileri hem de şirket yetkilileri nükleer enerjinin ucuz olduğunu söylüyorlar. Ancak ortada açıkladıkları bir rakam yok. Üniversitelerde görev yapan kimi profesörlerin hesaplamalarına göre nükleer hiç de ucuz değil. Hükümetlerin ve nükleer şirketlerinin atık ve söküm maliyetlerinin ne olacağına ilişkin kafalarının karışık olduğu görülüyor. Bu maliyetler hesaba katılmadan nominal üretim maliyetlerinden söz ediliyor.

- Japonya hakkında kazanın ardından nükleer enerji konusunda fikir değişimi oldu mu?

- Kaza öncesinde insanların çoğunluğu nükleer enerjiyi desteklemese dahi ciddi bir karşı duruş söz konusu değildi. Kazanın ardından insanların çok ciddi bir bölümü nükleer enerjiye karşı hale geldi. Görünen o ki, önümüzdeki genel seçimlerin temel konularından biri enerji sorunu olacak. Dünya yüzeyindeki hiçbir hükümetin nükleer atıklar ile baş edebileceğine inanmadığım için, nükleer enerjinin kullanılmaması gerektiğini söyleyebilirim.

ay boyunca gizlediler. 1980'lerde Daiçi'de bir büyük kaza daha olmuştu. TEPCO bunu 29 yıl boyunca halktan gizledi. Bir gizleme tarihleri var bunların.

Japonya'daki bütün nükleer endüstri çürümüş, yozlaşmış durumda. Nükleer tesis yapmak için şirketler ve hükümetler bu tesis etrafındaki insanlara para ödemeye başladılar. Artık nükleer reaktör meselesine bulaşan herkes çürümeye başladı. Bu elektrik reaktörlerinin sendikaları en güçlü sendikalar arasında. Sendikaların çok parası var ve seçimlerde büyük kampanyalar yaptılar. Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'nın en tepedeki bürokratları emekli olduklarında nükleer şirketlerinde iş buluyorlar. Nükleer mühendislik alanındaki profesörler, bu şirketlerden araştırma geliştirme için çok fazla para alıyorlar. Tokyo

- Japonya'da nükleer santrallerin tasfiye edilmesi gündeme gelebilir mi?

- Japonya'da kurulu olan 54 nükleer reaktör ile elektriğin sadece yüzde 24'ü üretilmektedir. Diğer kaynaklara dayalı tesisler tam kapasite çalıştırılmıyor. Nükleer santrallerdeki üretimi durdurduğunuzda diğer tesisler gerekli elektriği sağlayacak konumda. Ancak 3 temel sorun ile karşı karşıya kalınmaktadır. Doğalgaz

veya fuel-oil ile elektrik üreten santrallerden birinde bir sıkıntı olması durumunda elektrik kesintisi yaşanabilir. Bu durumda birkaç nükleer santral sistemi yedeklemek amacı ile kullanılabilir. İkinci sorun; doğalgaz veya fuel-oil santrallerinin kullanılması durumunda eskisinden daha fazla karbondioksit salınımı olacaktır. Ancak nükleer santrallerin kullanılmasına devam edilmesi durumunda oluşacak atığın yok edilmesi problemi karşısında belki de fazladan karbondioksit salınımı daha iyi seçeneği oluşturmaktadır. Çin, Hindistan, Brezilya, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin doğalgaz ihtiyaçları artmaktadır. Bu da doğalgaz fiyatlarını daha yukarı çekmektedir. Bu nedenle yenilenebilir enerjiye daha fazla önem veriyorum. Tüm seçenekleri göz önüne aldığımızda Japonya'da nükleer santral kullanımına devam etmek için çok ciddi bir argüman olmadığı görülmektedir. Japonya'da yenilerinin yapılmaması durumunda 2050 yılında nükleer santrallerin ömürlerinin dolması ile elektrik üretimindeki payları da sıfıra düşecektir.

'Dünyada hiçbir hükümetin nükleer atıklarla baş edebileceğine inanmadığım için bence nükleer enerji kullanılmamalı. Türkiye de deprem kuşağında, Fukuşima'dakine benzer sorunların yaşanma olasılığı var. Kurulacak santralin ne kadar güvenilir olacağını kestirmek olanaklı değil.'

yatlarıyla kapatabiliyorlar. Bir de üstüne yüzde 3 sabit kâr ediyorlar.

-Atom bombasının acısını yaşayan bir ülke olarak Japonya nükleer santral kurma kararını nasıl göze aldı?

- Bizim petrol üretimimiz yoktu. O nedenle 1960'larda nükleer kullanmaya başladık. Nükleer bomba ile nükleer enerji arasında oldukça önemli bir fark var. Nükleer bombada oluşan reaksiyonu kontrol etmenin olanağı yok. Fukuşima'daki durum bir endüstriyel hata idi. Hiroşima'da bütün kent yerle bir edildi. Geriye hiç bina ve başka bir şey kalmadı.

- Türkiye'de sizce nükleer santral kurulmalı mı?

- Türkiye'nin enerji ihtiyacını iyi bilmiyorum, ancak Japonya gibi deprem kuşağında yer alan bir ülke olarak Fukuşima'daki kazaya benzer sorunların yaşanma olasılığı var. Türkiye'de kurulacak nükleer santrallerin ne kadar güvenilir olacağını kestirmek pek mümkün değil. ■

Taro Kono

